

МЯНУШКІ Ў СОЦЫУМЕ І Ў МАСТАЦКІМ ТЭКСЦЕ

В. Р. Слівец

магістр філалагічных навук, аспірант кафедры беларускай і рускай філалогіі
Мазырскага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя І. П. Шамякіна
г. Мазыр, Рэспубліка Беларусь
E-mail: kovsharolga@tut.by

Артыкул прысвечаны асаблівасцям функцыянавання мянушак як асобай катэгорыі антрапонімаў у соцыуме і ў мастацкім тэксце. Прааналізаваны асноўныя падыходы навукоўцаў (М. Бірыла, Г. Мезенка, В. Шур, А. Рогалеў, І. Шумская, С. Бут-Гусаім) да вызначэння сутнасці і аб'ёму паняцця "мянушка", камунікатыўнага статусу гэтых моўных адзінак і іх тыпалогіі. Разгледжана класіфікацыя мянушак і акрэслены іх асноўныя семантычныя групы. Асобная ўвага надаецца аналізу сямейных мянушак-празванняў, адантрапанімічных найменняў (адпрозвішчных мянушак) і функцый, якія яны выконваюць у камунікатыўнай сферы і ў тэктах мастацкай літаратуры.

Ключавыя словы: антрапонім, апелятыў, мянушка, функцыі, мастацкі тэкст.

NICKNAMES IN SOCIETY AND IN A LITERARY TEXT

V. R. Slivets

Master of Philology, Graduate student of the Department of Belarusian and Russian Philology of Mozyr State
Pedagogical University named after I. P. Shamyakin,
Mozyr, Republic of Belarus
E-mail: kovsharolga@tut.by

The article is devoted to the peculiarities of nickname usage in society and in a literary text, nicknames are regarded as a particular category of anthroponyms. The main scientific points of view (M. Birila, G. Mezenka V. Shur, A. Rogalev I. Shumskaya, S. But-Gusaim) to the definition of the content "nickname" concepts, communicative status of this language units and their typology are analyzed. Nicknames classification and its main semantic groups are considered. Special emphasis is given to analysis of family nicknames, nicknames, which are derived from the surnames, and of the functions that it performs in the communicative sphere and in a literary texts.

Key words: anthroponym, appellative, nickname, functions, literary text.

Уводзіны

Мянушкі складаюць значны лексіка-семантычны пласт мовы, аднак гэта катэгорыя антрапонімаў, у параўнанні з іншымі спосабамі імянавання асобы, пакуль застаецца найменш даследаванай. У айчынным мовазнаўстве прыроду мянушак як дадатковых сродкаў ідэнтыфікацыі асобы ў розных перыяды вывучалі М. Бірыла, Г. Мезенка, Г. Усціновіч, В. Шур, У. Івашка, У. Бобрык, асаблівасці функцыянавання такіх анамастычных адзінак у мове мастацкай літаратуры – В. Шур, А. Рогалеў, В. Ляшкевіч, С. Бут-Гусаім, Н. Лобань, В. Струкаў і інш. Аднак і дагэтуль існуюць розныя погляды на вызначэнне сутнасці гэтага паняцця, а тыпалогія мянушак, іх структурна-семантычныя мадэлі і камунікатыўны статус многімі навукоўцамі разглядаюцца і ацэньваюцца неаднолькава.

Мэты і задачы

Мэта нашага даследавання – тэрэтыкакрытычнае абагульненне асноўных навуковых поглядаў і падыходаў па акрэсленай тэме: вызначэнне семантыкі і аб'ёму паняцця "мянушка", вылучэнне асаблівасцей функцыянавання неафіцыйных імёнаў у грамадстве і ў мастацкіх тэктах.

Метады і матэрыял даследавання

Пры напісанні артыкула былі выкарыстаны агульнанавуковыя метады абагульнення, аналізу, а таксама апісальна-інтэрпрэтацыйны і стылістычны метады вывучэння анамастычных адзінак у мастацкім тэксце. У якасці ілюстрацыйнага матэрыялу прыводзяцца прыклады, сабраныя аўтарамі прааналізаваных навуковых прац, і ўласна адабраныя аўтарам гэтага артыкула з тэкстаў твораў В. Карамазава, В. Коўтун, А. Мальдзіса.

Вынікі і іх абмеркаванне

Паводле часу свайго ўзнікнення мянушкі сярод усіх антрапанімічных адзінак у мовах усходніх славян з'яўляюцца самымі старажытнымі і вядомы з дахрысціянскай эпохі, калі яны былі набліжаны да ўласных асабовых імёнаў і ўтвараліся на базе апелятыўнай лексікі (*Грыб, Воўк, Чапля, Рабы, Бабыль*), семантыка якой вызначала выбар такога імя-мянушкі. Прыняцце хрысціянства і распаўсюджванне ў грамадстве кананічных імёнаў паступова змянілі статус ужывання мянушак, якія сталі выконваць функцыю дадатковай дыферэнцыяцыі асобы, што абумовіла пераход такіх адапелятыўных антрапонімаў у разрад прозвішчаў. Паказальна,

што каля 40 % тыповых беларускіх прозвішчаў (*Бондар, Заяц, Коваль, Пінчук, Шупеня* і г. д.) утвораны ад былых мянушак. Таму не без падставы гэты тып антрапанімаў лічаць “пераходнай моўнай характарыстычнай адзінкай паміж уласным імем і прозвішчам” [7, с. 57].

У сучаснай айчыннай антрапаніміі традыцыйна значэнне гэтага паняцця раскрываецца як “неафіцыйнае найменне чалавека, дадзенае па яго знешніх ці ўнутраных асаблівасцях, паводзінах, характары заняткаў, пасады, прозвішчы і інш.” [1, с.117–118]. У “Слоўніку рускай анамастычнай тэрміналогіі” Н. Падольскай таксама адзначаецца, што мянушка – гэта дадатковае неафіцыйнае імя, дадзенае чалавеку іншымі людзьмі ў адпаведнасці з яго характэрнай рысай, спадарожнай яго жыццю акалічнасцю, па якой-небудзь аналогіі, паводле паходжання і іншых матываў [4, с. 111]. Сярод прычын узнікнення мянушак у соцыуме большасць даследчыкаў называюць дзве асноўныя: 1) недастатковая колькасць афіцыйных імёнаў у параўнанні з патрэбамі камунікантаў (напрыклад, у межах аднаго паселішча, дзе большасць жыхароў мае аднолькавае прозвішча); 2) імкненне да дакладнай персаніфікацыі асобы, яе выдзялення паводле нейкай канкрэтнай якасці ў пэўным калектыве, соцыуме.

У грунтоўным даследаванні “Беларуская антрапанімія” (1966) М. Бірыла адзначаў, што за кожнай мянушкай стаіць пэўны рэальны факт, які паслужыў прычынай яе ўзнікнення. Часцей за ўсё такія антрапанімічныя адзінкі характарызуюць асобу паводле яе знешняга выгляду, якасці ці рысы характару, прафесіі, асноўнага занятку чалавека, у сувязі з рознымі вызначальнымі падзеямі і г. д. [2, с. 182]. Таму большасць імёнаў-мянушак у сваёй аснове захоўваюць лексемы, якія абазначаюць асобу па якой-небудзь прымеце ці роду дзейнасці (*Гаварушка, Горбач, Каратыш, Мельнік, Ткач* і інш.). На думку вучоных, практычна ўсе агульныя імёны могуць ужывацца ў якасці мянушак.

Паводле меркавання С. Бут-Гусаім, мянушкі маюць дваістую прыроду: служаць дадатковым сродкам ідэнтыфікацыі асобы ў пэўным соцыуме, але пры гэтым яны не сапраўдныя імёны. Не з’яўляецца мянушка і характарыстыкай, бо ў ёй не прадстаўлена характэрная (тыпалагічная) прымета прадмета. Але яна па сваёй прыродзе “характарыстычная і рэпрэзентатыўная: у ёй індывід прадстаўлены праз пэўную прымету” [3, с. 58]. Такія найменні падкрэсліваюць “інакшасць” іх носбіта, выступаюць “вербальнай меткай чалавека”. На думку даследчыцы, “мянушка выразна рэалізуе ідэю недастатковасці, ганебнасці чаго-, каго-небудзь, бо калі адзначаюць (мецяць) аб’ект, то звычайна адзначаюць недахопы”, “наяўнасць у чалавека мянушкі сведчыць пра тое, што члены грамадства ставяцца

да яго адчужана – не як да ўнікальнай самабытнай асобы, а як да індывідуалізаванага “мечанага” аб’екта”

[3, с. 61–66]. Аднак, як нам здаецца, гэта сцвярдзенне даволі спрэчнае, абвяргаюць якое, напрыклад, даволі шматлікія прыклады выкарыстання мянушак у мастацкіх творах, дзе яны, у залежнасці ад сваёй эмацыянальна-ацэначнай афарбоўкі, могуць даваць персанажу як адмоўную, так і станоўчую характарыстыку. Напрыклад, мянушку *Бацька, Стары* меў Якуб Колас, што яго зусім не крыўдзіла, бо выгадна выдзяляла сярод таварышаў і сяброў. У апавесці “Зямля Фердынанда” пра вядомага беларускага пейзажыста Ф. Рушчыца В. Кармазаў адзначаў, што свайго настаўніка і знакамитага мастака-перасоўніка Архіпа Куінды вучні-жывапісцы называлі *Зеўсам*, падкрэсліваючы гэтым яго паходжанне (меў грэчаскія карані), высакароднасць паставы, рухаў, у якіх адчуваліся ўнутраны і фізічны моц, упэўненасць, уладарнасць і вялікі аўтарытэт, якім ён карыстаўся ў мастакоўскім асяроддзі.

Менавіта ў мове мастацкай літаратуры найбольш выразна выяўляюцца ацэначна-характарыстычная функцыя мянушак, іх экспрэсіўнасць. Як адзначае В. Шур, “сутнасць такіх анамастычных адзінак у канве твораў асабліва відавочная: яны ўтвараюцца на базе агульнавядомых апелятываў з матывавана азначанай лексіка-семантычнай характарыстыкай ці ад звычайных прозвішчаў і асабовых уласных імёнаў, мастакамі слова яны адпаведным чынам тлумачацца і выкарыстоўваюцца як дзейсны характаралагічны сродак пры апісанні персанажа” [7, с. 131]. Так, А. Рогалеў адносіць мянушкі да “прамагаваркіх” антрапанімаў, асабліва тыя, што падкрэсліваюць знешнія рысы дзейных асоб.

Такія прыметы мянушак як трапнасць, дасціпнасць спрыяюць таму, што нярэдка ў мастацкім творы яны таксама выступаюць як сродкі стварэння камічнага эфекту, гумару, іроніі, сарказму, што на прыкладах з анамастыкону беларускай драматургіі прасачыў В. Рагаўцоў.

Амаль усе мянушкі ў мастакім тэксце канатацыйна насычаныя і маюць выразную нацыянальную і культурна-гістарычную спецыфіку, што праяўляецца праз ацэнку дзейнасці, учынкаў персанажа, яго маральнага аблічча, жыццёвых прынцыпаў. Важным момантам з’яўляецца і тое, што выкарыстанне аўтарам мянушак у тэксце мастацкага твора не толькі сродак апісання носбіта гэтага празвання, а яшчэ і спосаб ацэнкі і характарыстыкі таго героя, які стварае ці ўжывае такія найменні.

Традыцыйна, акрамя індывідуальных, вылучаюць яшчэ і групавыя (калектыўныя, сямейныя, родавыя) мянушкі, якія называюць групы людзей, цэлыя сем’і і нават выступаюць у якасці агульнай назвы жыхароў асобных

населеных пунктаў. Так, адметныя прыклады калектыўных мянушак прыводзяцца ў гісторыка-дакументальным рамана В. Коўтун “Крыж міласэрнасці”: *Шапцюхі* – прадстаўнікі старажытнага шляхецкага роду, заснавальнікі Львова – Шаптыцкія, якія атрымалі сваё імя ад назвы паселішча Шаптыцы (сучасная Львоўская вобл. Украіны); *Лесгафтычкі* – слухачкі Курсаў выхавацельніц і кіраўніц фізічнай адукацыі, заснаваных у 1893 г. П. Ф. Лесгафтам; *Гіргуні* – мясцовая адзнака этнічных літоўцаў (відаць, паводле фанетычных асаблівасцей маўлення), дадзеная ім насельніцтвам беларускага памежжа і інш.

Паводле назіранняў этнографу, лінгвістаў (А. Рогалеў, В. Шур), у гісторыі ўсходнеславянскіх народаў вядомы прыклады, калі калектыўныя мянушкі замацоўваліся за цэлымі паселішчамі і станавіліся іх афіцыйнымі назвамі (напрыклад, тапонімы *Бягі*, *Бягені*, што ўтвораны ад архаізаванай формы *бежсь* – ‘бежанцы, уцекачы’). Нярэдка такія мянушкі, утвораныя ад назвы былога месца пражывання, станавіліся і асновай для прозвішчаў тыпу *Мсціславец*, *Пінчук*, *Случак* і г. д. Такія і іншыя падобныя прыклады ўяўляюць сабою адлюстраванне ў мове гісторыка-культурных, этнасацыяльных працэсаў, выступаюць крыніцай разнастайнай экстралінгвістычнай інфармацыі [7, с. 59].

Асобую групу прадстаўляюць сямейныя (родавыя) мянушкі-празванні: *Карабкі* – сям’я Карабіцкіх, *Дудкі* – сям’я Дудковых, якія найбольшае сваё распаўсюджванне набылі менавіта ў сельскай мясцовасці. Называюць таксама найменні для ўнутрысямейных адносін (генесіянімічныя), утваральнай базай для якіх сталі імёны, прозвішчы і мянушкі прадстаўнікоў аднаго роду, сям’і, таму такія найменні адрозніваюцца па форме ў старэйшых і маладзейшых прадстаўнікоў сям’і, у мужчын і жанчын і г. д. (*Чорт* і *Чарток*, *Чарціха*). Сярод генесіянімічных мянушак-празванняў вылучаюць: патронімы – найменні нашчадкаў, утвораныя ад імён, прозвішчаў або мянушак бацькоў або больш далёкіх продкаў па мужчынскай лініі (*Барысавы*, *Аграномавы*); матронімы – ад імён, прозвішчаў або мянушак маці ці больш далёкіх продкаў па жаночай лініі (*Матронін*, *Удовішка* ← *Удава*); андронімы – найменні жонак, утвораныя ад імён, прозвішчаў або мянушак мужоў (*Лявоніха*, *Гвоздзіха*); гінонімы – найменні мужоў, утвораныя ад імён, прозвішчаў або мянушак жонак (*Улыбін* ← *Улыба*); адэльфонімы – найменні братоў і сясцёр (старэйшы брат – *Сіні*, малодшы брат – *Падсінены*, малодшая сястра – *Сінічка*) і інш. [1, с. 121 – 123].

Бытуюць сямейныя мянушкі-празванні пераважна у народна-дыялектным маўленні, а таксама выкарыстоўваюцца ў мове мастацкай літаратуры. Такія спецыфічныя онімы, якія “выразна перадаюць нацыянальную называную

традыцыю, характэрную для сялянскага анамастыкону”, вылучаў В. Шур, аналізуючы анамастычную лексіку твораў Якуба Коласа (напрыклад, *Мартынава Ева* – жонка Мартына Рыля, *Сымоніха* – жонка Сымона, *Сусліха* – жонка Кандрата Суслы) [7, с. 157]. Даследуючы анамастыкон гістарычнай прозы пісьменнікаў Брэстчыны (творы З. Дудзюк, А. Наварыча, В. Коўтун і інш.), С. Бут-Гусаім заўважала, што сямейныя (родавыя) мянушкі выкарыстоўваюцца і ў асяроддзі інтэлігенцыі і нават прадстаўнікоў вышэйшых слаёў соцыуму. Шматлікія прыклады з тэкстаў мастацкай літаратуры пацвярджаюць гэта. Так, у гісторыка-мастацкай апавесці А. Мальдзіса “Восень пасярод вясны” побач з андронімамі *Гармашыха* (жонка селяніна Гармаша), *Талоччыха* (жонка аканома Талочкі) ужываюцца мянушкі-празванні жанчын, утвораныя ад прозвішчаў іх мужоў, якія належаць да іншага сацыяльнага класа: *Дайнаровічыха* – жонка пана Дайнаровіча, пані *Дамейкава* – жонка пана Дамейкі, пані *Кіркарова* – жонка Адама Кіркова – гісторыка, этнографа і публіцыста.

Між тым, вызначэнне паняццяў “адантрапанімічныя найменні” і “адпрозвішчныя мянушкі”, у прыватнасці, з’яўляецца адным з асноўных спрэчных пытанняў. Так, не ўсе даследчыкі адносяць адантрапанімічныя дэрываты да ліку мянушак. Напрыклад, І. Шумская ў артыкуле “Пра адзін тып антрапонімаў” палемізуе з іншымі лінгвістамі, якія такі тып найменняў альбо вылучаюць у асобную групу фатычных імёнаў (побытавых), што выконваюць толькі так званую кантактную функцыю (В. Аляксандрава), альбо называюць іх мянушкамі, але “немаркіраванымі”, “асемантычнымі”, з “нулявой унутранай формай” (З. Нікуліна), з чым не ўсе пагаджаюцца, “бо ўсякая мянушка ёсць моўны знак, і ён, як і іншыя словы-знакі, мае багатую гаму адценняў. Таму і адпрозвішчныя мянушкі не могуць быць асемантычнымі, гэта супярэчыла б іх прызначэнню” [6, с. 26]. Сваю думку І. Шумская адстойвае на прыкладах адзінак, утвораных ад аднаго прозвішча, але з рознымі семантычнымі адценнямі: *Баран* і *Баранчык* – ад прозвішча *Баранаў*, а таксама *Сцепанючка* і *Сцепанючыха* – ад прозвішча *Сцепанюк*, *Гайдучышка* і *Гайдучка* – ад *Гайдук*, у якіх інфармацыйная характарыстыка выражаецца пры дапамозе экспрэсіўна-эмацыянальных суфіксаў *-к-*, *-ых-*, *-ыш-*, *-чык*. У працэсе ўжывання такія мянушкі могуць набываць дадатковую матывацыю на аснове асацыяцый па іншых прыкметах: *Бараноўскі* → *Баран* – ‘упарты, не зусім кемлівы чалавек’ [6, с. 27].

Увогуле ўпершыню адпрозвішчныя найменні сталі аб’ектам спецыяльных навуковых даследаванняў З. Нікулінай, якая правяла іх агульную характарыстыку, вызначыла семантыку, звярнула ўвагу на некаторыя спецыфічныя

асаблівасці, акрэслішы асноўныя спосабы ўтварэння. На яе думку, функцыя адпрозвішччых мянушак у маўленні выключна назыўная, а самі яны нічога характарызаваць не могуць і з'яўляюцца асемантычнымі (*Кузя* ← *Кузнецов*, *Медя* ← *Медведева*). Акрамя З. Нікулінай, сярод расійскіх лінгвістаў названыя анамастычныя адзінкі ў сваіх навуковых даследаваннях разглядалі П. Паротнікаў, Т. Мешчаракова, В. Аляксандрава, А. Палякова, М. Ушакоў і інш. Так, П. Паротнікаў, проціпастаўляючы апелятыўным (створаным на базе апелятываў) анамастычныя мянушкі, суднасныя з прозвішчамі, выказваецца на карысць ужывання тэрміна “адпрозвішччых мянушаквыя найменні” ў сувязі з неканчатковай вырашанасцю пытання аб тыпалогіі мянушак і неакрэсленасцю крытэрыяў іх вылучэння з ліку усіх антрапанімаў. На думку даследчыка, значная частка прозвішчаў захоўвае сэнсавую сувязь з уласнымі назоўнікамі, якія ляжалі у аснове ранейшых імёнаў-мянушак (*баран* → *Баран* → *Баранов*), і з асабовымі уласнымі імёнамі (*Степан* → *Степанов*), а таму пры ўтварэнні такіх антрапанімічных адзінак “у значнай ступені ўлічваецца сэнсавы бок прозвішчнага эпоніма і паўтараюцца вядомыя сродкі словаўтварэння апелятываў ці уласных асабовых імёнаў” [5, с. 71].

Аўтары вучэбнага дапаможніка “Беларуская антрапанімія” (2009) адантрапанімічныя онімы,

сярод якіх найбольш частотнымі з'яўляюцца адпрозвішччых, вылучаюць у асобную семантычную групу – мянушкі, утвораныя ад “*nomina personalia*” (тыпу *Воўк*, *Ваўчок* і *Ваўчыха* – ад Волкава, *Кузя* – ад Кузьмянкова). Уключэнне такіх адзінак у разрад мянушак тлумачыцца тым, што яны, як і ўсе мянушкі, “ужываюцца ў абмежаваным асяроддзі, акрамя асноўнай анамастычнай (намінатыўнай), выконваюць інфарматыўную і кантактную функцыі” [1, с. 131], таму можна гаварыць аб падабенстве паміж адпрозвішччымі (адантрапанімічнымі) і ацэнчна-характарыстычнымі мянушкамі.

Вывады

Такім чынам, неафіцыйныя найменні чалавека па сваёй прыродзе з'яўляюцца поліфункцыянальнымі. Калі мянушкі (у класічным іх разуменні) паслядоўна выконваюць у грамадстве ідэнтыфікацыйна-характарыстычную функцыю, а ў сферы мастацкай літаратуры найчасцей ужываюцца як эмацыянальна-экспрэсіўны і ацэнчны сродак апісання вобраза-персанажа, то адантрапанімічныя найменні выдзяляюцца ў асобную семантычную групу мянушак-празванняў і адрозніваюцца значна менш выражаным ацэнчна-характарыстычным патэнцыялам. Іх асноўныя функцыі – намінатыўная і кантактная.

Літаратура

1. Беларуская антрапанімія: вучэбны дапаможнік / Г. М. Мезенка (наук. рэд.) [і інш.]. – Віцебск: УА “ВДУ імя П. М. Машэрава”, 2009. – 254 с.
2. Бірыла, М. В. Беларуская антрапанімія: Уласныя імёны, імёны-мянушкі, імёны па бацьку, прозвішчы / М. В. Бірыла. – Мінск: Навука і тэхніка, 1966. – 328 с.
3. Бут-Гусаім, С. Ф. Характарыстычныя назвы чалавека ў беларускай мове / С. Ф. Бут-Гусаім // Веснік Брэсц. ун-та. – 2001. – № 5. – С. 58–68.
4. Подольская, Н. В. Словарь русской ономастической терминологии / Н. В. Подольская; Отв. ред. А. В. Суперанская. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Наука, 1988. – 192 с.
5. Поротников, П. Т. О способах образования отфамильных прозвищных именовании / П. Т. Поротников // Вопросы ономастики. – Свердловск: УрГУ, 1976. – № 11. – С. 70 – 74.
6. Шумская, І. А. Пра адзін тып антрапанімаў / І. А. Шумская // Беларуская анамастыка: зб. арт. / Акад. навук БССР. Ін-т мовазнаўства; рэд. М. В. Бірыла, В. П. Лемцогава. – Мінск: Навука і тэхніка, 1992. – С. 26–31.
7. Шур, В. В. Беларускія ўласныя імёны: беларуская антрапанімія і тапанімія / В. В. Шур. – Мазыр: Выснова, 2018. – 355 с.

References

1. Mezenka G. M. (Ed.) (2009) *Belaruskaja antrapanimija: vuchjebny dapamozhnik. [Belarusian anthroponymy]*. Віцебск: VSU named after P. M. Mashjerov”. (In Blr).
2. Biryła M. V. (1966). *Belaruskaja antrapanimija: Ulasnyja imjony, imjony-mjanushki, imjony pa bac'ku, prozviščy. [Belarusian anthroponymy: Proper names, nicknames, patronymic names, surnames]*. Minsk: Science and technology. (In Blr).
3. But-Gusaim S. F. (2001). *Haraktarystychnyja nazvy chalaveka u belaruskaj move. Vesnik Brjesc. un-ta. [Characteristic names of a person in Belarusian. Bulletin of Brest University]*. 5, 58 – 68. (In Blr).
4. Podol'skaja N. V. (1988). *Slovar' russkoj onomasticheskoj terminologii. [Dictionary of Russian onomastic terminology]*. Moscow: Science. (In Russ).
5. Porotnikov P. T. (1976). *O sposobah obrazovanija ofamil'nyh prozviščnyh imenovanij. Voprosy onomastiki. [About means of formation of the nicknames, which are derived from surnames. Onomasty questions]*. Sverdlovsk: UrSU. 11, 70–74. (In Russ).
6. Shumskaja I. A. (1992). *Pra adzin typ antraponimau. Belaruskaja anamastyka: zb. art. [About one type of anthroponym. Belarusian onomastics: collection of articles]*. Minsk: Science and technology. 26 – 31. (In Blr).
7. Shur V. V. (2018). *Belaruskaja ulasnyja imjony: belaruskaja antrapanimija i tapanimija. [Belarusian proper names: belarusian anthroponymy and toponymy]*. Mozyr: Vysnova. (In Blr).